INDUSTRI PENGELUARAN MAKANAN DI MALAYSIA: PROSPEK DAN CABARAN

HASANAH BINTI BADRUL

(EGA 00012)

KERTAS PENYELIDIKAN DISERAHKAN KE FAKULTI EKONOMI DAN PENTADBIRAN UNTUK MEMENUHI SEBAHAGIAN SYARAT KEPERLUAN IJAZAH SARJANA EKONOMI

UNIVERSITI MALAYA

MEI 2002

Perpustakaan Universiti Malaya

A511375087

Teristimewa untuk.........

Abah, Encik Badrul,

Mak, Puan Fauziah,

Adik-adik;

Mohd. Fairuz,

Mohd. Anas,

Nurul Izzati

PENGHARGAAN

Dengan nama Allah yang Maha Pemurah lagi Maha Pengasih

Syukur ke hadrat Ilahi dengan segala limpah rahmat-Nya, segala usaha yang dijalankan telah terhasil dengan jaya dan lancar. Jutaan terima kasih diucapkan kepada Prof. Madya Dr. Pazim@Fadzim Othman selaku penyelia yang sering meluangkan masa memberi teguran, tunjuk ajar dan idea-idea yang amat bernilai sehingga Kertas Penyelidikan ini dapat dihasilkan sebaik mungkin.

Untuk Mak, Abah dan adik-adik; terima kasih yang tidak terhingga di atas sokongan dan semangat yang mengiringi sepanjang hidup.

Sekalung penghargaan kepada pihak perpustakaan Perbadanan Produktiviti Negara (NPC) dan Kementerian Pertanian Malaysia kerana membenarkan penulis menggunakan bahan-bahan dan data-data untuk tujuan penyelidikan.

Ribuan terima kasih juga untuk teman-teman sekuliah; Zu, Ju, Kak Ma, Kak Nira dan semua yang terlibat. Tidak lupa terima kasih kepada Pn. Norita, Che' Udi dan baby Hakimy. Jasa kalian tetap dikenang. Tanpa semuanya, penulisan yang dihasilkan tidak sesempurna ini. Hanya Allah yang bisa membalasnya. Terima Kasih.

"Hutang emas boleh dibayar,
Hutang budi dibawa mati....."

Abstrak

Krisis kewangan yang melanda negara pada Julai 1997 sebenarnya telah menyedarkan Malaysia tentang kepentingan bekalan makanan negara. Krisis ini telah mendorong kerajaan mengkaji semula Dasar Pertanian Negara (DPN) bagi tujuan meningkatkan sekuriti bekalan makanan negara. Matlamat kerajaan menjadikan Malaysia sebagai negara pengeluar makanan boleh dicapai melalui beberapa pendekatan, langkah, galakan, polisi dan kerjasama daripada semua pihak sama ada di peringkat nasional, negeri ataupun daerah. Isu sekuriti bekalan makanan merupakan isu yang penting dan berkait rapat dengan industri pengeluaran makanan negara. Industri pengeluaran makanan di Malaysia mempunyai potensi dan prospek masa depan yang cerah. Ini kerana industri pengeluaran makanan telah diberi galakan dan sokongan yang intensif daripada pihak kerajaan. Namun, ia berhadapan dengan cabaran dan kekangan terutamanya sumber tanah, air dan buruh. Begitu juga dengan penyertaan sektor swasta yang dilihat kurang menyerlah. Pendekatan dalam DPN Ketiga (1998-2010) adalah pendekatan yang paling tepat dan terbaik untuk mencapai wawasan negara dalam sektor pertanian.

SENARAI SINGKATAN

AFTA	ASEAN Free Trade Area
AoA	Agreement of Agriculture
BERNAS	Lembaga Padi dan Beras Nasional
BPM	Bank Pertanian Malaysia
DPN	Dasar Pertanian Negara
DPN1	Dasar Pertanian Negara Pertama
DPN2	Dasar Pertanian Negara Kedua
DPN3	Dasar Pertanian Negara Ketiga
FAO	Food and Agriculture Organization
FRIM	Institut Penyelidikan Hutan Malaysia
HACCP	Hazard Analysis Critical Control Point
IHP	Indeks Harga Pengguna
JE	Japanese Encephalitis
KADA	Kemubu Agriculture Development Authority
KDNK	Keluaran Dalam Negeri Kasar
MADA	Muda Agriculture Development Authority
MiGHT	Kumpulan Industri-Kerajaan Bagi Teknologi Tinggi Malaysia
MTC	Majlis Perkayuan Malaysia
PBB	Pertubuhan Bangsa-bangsa Bersatu
RM	Ringgit Malaysia
R&D	Research and Development
RM7	Rancangan Malaysia Ketujuh
RM8	Rancangan Malaysia Kelapan
t.t	tanpa tahun
SAIP	Wilayah Agro-Industri Sabah
TUM	Tabung Untuk Makanan
WHO	World Health Organization
WTO	World Trade Organization

SENARAI JADUAL

JADUAL	HALAMAN
2.1: Malaysia: Luas Kawasan Tanaman Terpilih ('000 hektar)	10
2.2: Pengeluaran Komoditi Pertanian, 1995-2000 ('000 tan)	11
2.3: Keluaran Dalam Negeri Kasar Mengikut Punca Kegiatan (RM juta pada harga tetap 1987)	15
2.4: Gunatenaga Mengikut Sektor, 1980-2000 (peratus syer)	16
2.5: Gunatenaga Pertanian dan Nilai Tambah Pekerja, 1995-2000	16
3.1: Penggunaan Tanah Pertanian, 1995-2005 (hektar)	25
3.2: Pengeluaran Komoditi Pertanian, 1995-2005 ('000 tan)	27
3.3: Nilai Tambah Sektor Pertanian, 1995-2005 (RM juta dalam harga tetap 1987)	32
3.4: Eksport dan Import Makanan, 1995-2005 (RM juta)	33
3.5: Tahap Sara Diri Komoditi Makanan, 1995-2005 (%)	35
4.1: Pengeluaran Komoditi Pertanian, 1980-2000 ('000 tan)	42
4.2: Gunatenaga dan Produktiviti Sektor Pertanian, 1995-2005	44
5.1: Pengeluaran Industri Pemprosesan Makanan (RM juta)	52

KANDUNGAN **HALAMAN**

PENGHARGAAN i
ABSTRAK ii
SENARAI SINGKATAN iii
SENARAI JADUAL iv
KANDUNGAN v

BAB 1

1.1. Latar Belakang Kajian 1
1.2. Objektif Kajian 2
1.3. Skop Kajian 3
1.4. Metodologi Kajian 3
1.5. Kajian Terdahulu 4
1.6. Masalah Kajian 6
1.7. Kesimpulan 6

BAB 2

KEPENTINGAN SEKTOR PERTANIAN

2.1. Pengenalan 7
2.2. Corak Penggunaan Tanah Untuk Pertanian 8
2.3. Pengeluaran Output Pertanian 9
2.3.1. Komoditi Pertanian Untuk Industri 9
2.3.2. Komoditi Makanan 13
2.4. Sumbangan Kepada Pendapatan Negara 14
2.5. Gunatenaga Dalam Sektor Pertanian 17
2.6. Kesimpulan 18

BAB 3

PENGELUARAN MAKANAN DAN ISU SEKURITI MAKANAN

3.1. Pengenalan 19

3.2. Evolusi Polisi Sekuriti Makanan 20

3.3. Pencapaian Sekuriti Makanan 23

3.3.1. Kegunaan dan Keluasan Kawasan Tanaman Pertanian 23

3.3.2. Pengeluaran Output Pertanian 24

3.3.3. Eksport dan Import Makanan 30

3.3.4. Tahap Sara Diri Makanan 34

3.4. Kesimpulan 37

BAB 4

PENGELUARAN MAKANAN DAN ISU TANAH DAN BURUH

4.1. Pengenalan 38

4.2. Tanah Pertanian 39

4.2.1. Penggunaan Tanah Pertanian 40

4.3. Gunatenaga Pertanian 43

4.4. Kesimpulan 45

BAB 5

PROSPEK INDUSTRI PENGELUARAN MAKANAN DI MALAYSIA

5.1. Pengenalan 46

5.2. Dasar-dasar Pembangunan Tanaman Makanan 47

5.2.1. Beras 47

5.2.2. Perikanan 48

5.2.3. Ternakan 49

5.2.4. Buah-buahan dan Sayur-sayuran 50

5.3. Prospek Industri Pengeluaran Makanan 50

5.3.1. Penggunaan Tanah Untuk Sektor Makanan 52

5.3.2. Pertumbuhan Output Tanaman Makanan 54

5.3.3. Nilai Tambah Komoditi Makanan 58
5.4. Potensi Produk Tumbuhan Herba 59
5.5. Malaysia Sebagai Pusat Makanan Halal 64
5.6. Kesimpulan 65

BAB 6

CABARAN INDUSTRI PENGELUARAN MAKANAN DI MALAYSIA

6.1. Pengenalan 67
6.2. Cabaran Industri Pengeluaran Makanan 68
6.2.1. Keperluan Penggunaan Sumber Secara Optimum 68
6.2.2. Kekurangan Pembiayaan 70
6.2.3. Keperluan Perlindungan Menghadapi Globalisasi Perdagangan 72
6.2.4. Keperluan Bagi Memastikan Pembangunan Pertanian dan Perhutanan yang Mampan 75
6.2.5. Keperluan Untuk Menyokong Perindustrian Negara dan Pelaburan Luar Negara 76
6.3. Strategi dan Polisi Pembangunan Industri Pengeluaran Makanan 77
6.3.1. Meningkatkan Sekuriti Bekalan Makanan dan Mengurangkan Inflasi 77
6.3.2. Meningkatkan Produktiviti Pertanian 79
6.3.3. Menggalakkan Penyertaan Sektor Swasta 80
6.3.4. Penyaluran Data dan Maklumat yang Tepat dan Relevan 82
6.4. Kesimpulan 83

RUJUKAN 85